

زمینه‌یاب ارزشی سوارتز: پرسشنامه، شیوه‌ی اجرا و کلید نمره‌گذاری (نسخه فارسی)

Schwartz Value Survey: Questionnaire, Instruction and Scoring Key
(Persian Version)

Mohammad Taghi Delkhamoush

Islamic Azad University
South Tehran Branch

محمدتقی دلخاموش

مریی دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

فهرست ارزش‌ها

SVS

دستور اجرا

پاسخگوی گرامی،

در این پرسشنامه شما باید از خود بپرسید که: «چه ارزش‌هایی برای من به منزله‌ی اصول راهنما در زندگی من اهمیت دارند، و چه ارزش‌هایی برای من از اهمیت کمتری برخوردارند؟» دو فهرست ارزش‌ها در صفحات بعدی ارائه شده‌اند. این ارزش‌ها متعلق به فرهنگ‌های مختلفی هستند. به دنبال هر ارزش توضیحی در داخل پرانتزها آمده که ممکن است در دریافت معنای آن ارزش‌ها به شما کمک کند. تکلیف شما این است که میزان اهمیتی را که هر ارزش برای شما به منزله‌ی یک اصل راهنما در زندگی شما دارد، درجه‌بندی کنید. شما باید از مقیاس درجه‌بندی زیر استفاده کنید:

(۰) بدین معناست که این ارزش اصلاً اهمیتی ندارد. این ارزش به منزله‌ی یک اصل راهنما در زندگی شما عمل نمی‌کند.

(۳) بدین معناست که این ارزش مهم است.

(۶) بدین معناست که این ارزش بسیار مهم است.

هر چقدر نمره بالاتر باشد (۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶)، آن ارزش به منزله‌ی یک اصل راهنما در زندگی شما اهمیت بیشتری دارد.

(۱-) برای درجه‌بندی هر ارزشی است که مخالف اصولی است که راهنمای شما هستند.

(۷) برای درجه‌بندی ارزشی است که دارای عالی‌ترین درجه‌ی اهمیت به منزله‌ی یک اصل راهنما در زندگی شماست؛ معمولاً تعداد چنین ارزش‌هایی بیش از دو تا نیستند.

در جای خالی که قبل از هر ارزش وجود دارد، نمره‌ای را بنویسید (۱-، ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷) که بیانگر اهمیت آن ارزش برای شخص شماست. سعی کنید با استفاده از همه‌ی نمره‌ها تا جایی که امکان دارد بین ارزش‌ها تمایز قائل شوید. البته لازم خواهد بود که از نمره‌ها بیش از یکبار استفاده کنید.

به منزله‌ی یک اصل راهنما در زندگی من، این ارزش است

مخالف ارزش‌های من	بی‌اهمیت	۱	۲	۳	۴	۵	بسیار مهم	در عالی‌ترین درجه‌ی اهمیت
-۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷

پیش از آنکه شروع کنید، ارزش‌های فهرست ۱ را بخوانید و ارزشی را انتخاب کنید که بیش از همه برای شما مهم است و درجه‌ی اهمیت آن را مشخص کنید. سپس، ارزشی را انتخاب کنید که بیش از همه مخالف ارزش‌های شماست و با درجه‌ی ۱- آن را مشخص کنید. اگر چنین ارزشی وجود ندارد، ارزشی را انتخاب کنید که کمترین اهمیت را برای شما دارد و آن را برحسب اهمیتی که دارد با درجه‌ی ۰ یا ۱ مشخص کنید. در آخر، باقی ارزش‌های فهرست ۱ را درجه‌بندی کنید.

فهرست ارزش‌ها

SVS

مشخصات:

نام و نام خانوادگی: سن: جنس: وضعیت تأهل:
 دانشگاه: دانشکده: رشته: سال ورود به دانشگاه:
 تاریخ اجرا:

به منزله یک اصل راهنما در زندگی من، این ارزش است								
مخالفت ارزش‌های من	بی‌اهمیت	۱	۲	۳	۴	۵	بسیار مهم	در عالی‌ترین درجه اهمیت
-۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷

فهرست ارزش‌ها ۱

برابری (فرصت مساوی برای همه)	_____	خلاقیت (نبوغ، ابتکار)	_____
توازن درونی (آرامش خاطر، به دور از تعارض درونی)	_____	صلح جهانی (عاری از جنگ و کشمکش)	_____
قدرت اجتماعی (کنترل روی دیگران، سلطه)	_____	احترام به سنت (حفظ رسوم پسندیده قدیمی)	_____
لذت (رضای امیال)	_____	عشق کامل (رابطه نزدیک و عمیق هیجانی و معنوی)	_____
آزادی (آزادی عمل و اندیشه)	_____	خودنضباطی (خودداری، مقاومت در برابر وسوسه)	_____
زندگی معنوی (تأکید بر موضوع‌های معنوی نه مادی)	_____	خلوت (حق برخورداری از یک فضای خصوصی)	_____
حس تعلق خاطر (احساس اینکه دیگران به فکر من هستند)	_____	امنیت خانوادگی (ایمنی برای اشخاص مورد عشق و علاقه)	_____
نظم اجتماعی (ثبات جامعه)	_____	تشخص اجتماعی (مورد تأیید و احترام دیگران)	_____
زندگی مهیج (تجربه‌های تحریک‌آمیز)	_____	یگانگی با طبیعت (سازگار شدن با طبیعت)	_____
معنا بخشیدن به زندگی (هدفدار بودن در زندگی)	_____	زندگی متنوع (سرشار از چالش، تازگی و تغییر)	_____
ادب (نراکت، رفتار پسندیده)	_____	خرد (درک کامل از زندگی)	_____
ثروت (مالکیت چیزها، پول)	_____	اقتدار (حق رهبری یا فرماندهی)	_____
امنیت ملی (حفاظت از ملت در برابر دشمنان)	_____	دوستی واقعی (دوستان نزدیک و حمایتگر)	_____
احترام به خود (باور به ارزش شخص خود)	_____	جهانی زیبا (زیبایی طبیعت و جلوه‌های هنری)	_____
جبران محبت‌های دیگران (مدیون نبودن)	_____	عدالت اجتماعی (رفع بی‌عدالتی، حمایت از ضعيفان)	_____

پس از اینکه ارزش‌های فهرست ۱ را درجه‌بندی کردید، برای درجه‌بندی ارزش‌های فهرست ۲ به صفحه بعد بروید.

فهرست ارزش‌ها

SVS

در این قسمت ارزش‌های فهرست ۲ آمده است. این ارزش‌ها به معنای شیوه‌های عمل تلقی می‌شوند که ممکن است برای شما اهمیت بیشتر یا کمتری داشته باشد. در اینجا نیز مانند ارزش‌های فهرست ۱، میزان اهمیتی را که هر یک از ارزش‌های زیر برای شما به منزله یک اصل راهنما در زندگی شما دارد، درجه‌بندی کنید. بار دیگر، سعی کنید با استفاده از همه نمره‌ها تا جایی که امکان دارد بین ارزش‌ها تمایز قائل شوید.

پیش از آنکه شروع کنید، ارزش‌های فهرست ۲ را بخوانید و ارزشی را انتخاب کنید که بیش از همه برای شما مهم است و درجه اهمیت آن را مشخص کنید. سپس ارزشی را انتخاب کنید که بیش از همه مخالف ارزش‌های شماست یا (اگر چنین ارزشی وجود ندارد) ارزشی را انتخاب کنید که کمترین اهمیت را برای شما دارد و آن را بر حسب اهمیتی که دارد با درجه (-۱)، (۰)، یا (۱) مشخص کنید. در آخر باقی ارزش‌ها را درجه‌بندی کنید.

به منزله یک اصل راهنما در زندگی من، این ارزش است							
مخالف ارزش‌های من	بی اهمیت	۱	۲	۳	۴	۵	بسیار مهم
در عالی‌ترین درجه اهمیت							۶
-۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶

فهرست ارزش‌ها ۲

مستقل (متکی به خود، خودکفا)	_____	صادق (درستکار، بی‌ریا و صمیمی)	_____
معتدل (پرهیز از افراط در احساسات و اعمال)	_____	حفظ وجهه عمومی خود (آبرودار)	_____
وفادار (وفاداری به دوستان و گروه)	_____	فرمانبردار (وظیفه‌شناس، عمل کردن به تکلیف)	_____
بلندمرتبه‌جو (سختکوش، بلندپرواز)	_____	هوشمند (منطقی، اهل فکر)	_____
دارای وسعت‌نظر (بردباری در برابر اندیشه‌ها و باورهای مخالف)	_____	یاریگر (کوشش برای رفاه دیگران)	_____
متواضع (فروتن، بی‌تکبر)	_____	زندگی لذتبخش (لذت بردن از غذا، آمیزش، فراغت و غیره)	_____
متهور (به دنبال ماجرا و خطر)	_____	مؤمن (دارای اعتقاد و باورهای دینی)	_____
حفاظت از محیط زیست (حفظ طبیعت)	_____	مسئولیت‌پذیر (قابل اطمینان، قابل اعتماد)	_____
بانفوذ (اثر گذاشتن بر افراد و رویدادها)	_____	کنجکاو (علاقه‌مند به همه چیز، جست‌وجوگر)	_____
احترام به والدین و بزرگ‌ترها (ابراز احترام)	_____	بخشاینده (حاضر به بخشش و عفو دیگران)	_____
انتخاب شخصی هدف‌های خود (انتخاب مقاصد خود)	_____	موفق (دستیابی به هدف‌ها)	_____
تندرست (بیمار نبودن از حیث جسمانی یا روانی)	_____	پاکیزه (تمیز، آراسته)	_____
توانا (با صلاحیت، مؤثر، کارآمد)	_____	خوشگذران (انجام کارهای لذتبخش)	_____
پذیرش سهم خود از زندگی (قانع به وضعیت و شرایط موجود)	_____		

کلید نمره‌گذاری زمینه‌یاب ارزشی سوارتز (SVS): شوارتز، ۱۹۹۲، ۲۰۰۶
 در دو نمونه زن و مرد ایرانی: بزرگسالان کارکنان ستادی دولت، تعداد: ۸۲۱ نفر - جوانان دانشجو، تعداد: ۶۰۰ نفر
 (دلخموش ۱۳۸۴ - دلخموش و احمدی مبارکه، ۱۳۹۱)

ریخت ارزشی	تعداد	ارزش‌های محاسبه شده	ارزش‌های حذف شده*	ارزش‌های جابه‌جاشده*
قدرت	۳	قدرت اجتماعی، ثروت، اقتدار	تشخص اجتماعی	حفظ وجهه عمومی خود (-)
پیشرفت	۶	احترام به خود، بلندمرتبه‌جو، بانفوذ، توانا، هوشمند، موفق		
لذت‌جویی	۳	لذت، زندگی لذتبخش، خوشگذران		
تحریک‌طلبی	۳	زندگی مهیج، زندگی متنوع، متهور		
خودرهنموددهی	۶	آزادی، خلاقیت، خلوت**، مستقل، انتخاب شخصی هدف‌های خود، کنجکاو		
جهان‌شمولی‌نگری	۸	برابری، صلح جهانی، یگانگی با طبیعت، خرد، جهان زیبا، عدالت اجتماعی، دارای وسعت‌نظر، حفاظت از محیط زیست	توازن درونی	
خیرخواهی	۵	وفادار، صادق، یاریگر، مسؤولیت‌پذیر، بخشاینده	زندگی معنوی، معنا بخشیدن به زندگی، عشق کامل، دوستی واقعی	
سنت	۴	احترام به سنت، متواضع، پذیرش سهم خود از زندگی، مؤمن	معتدل	
همنوایی	۴	ادب، خودانضباطی، احترام به والدین و بزرگ‌ترها، فرمانبردار		
ایمنی	۶	حس تعلق خاطر، جبران محبت‌های دیگران، امنیت خانوادگی، تندرست**، پاکیزه	نظم اجتماعی، امنیت ملی	حفظ وجهه عمومی خود (+)

روش اجرا و نمره‌گذاری: برای پاسخ به مقیاس محدودیت زمانی وجود ندارد و می‌توان به صورت فردی و گروهی آن را به اجرا درآورد. نمره‌گذاری مقیاس برای تعیین سطوح هر یک از ریخت‌های انگیزشی ارزش‌ها، با جمع جبری نمره‌های عناصر ارزشی و تقسیم آن بر تعداد عناصر ارزشی متعلق به یک ریخت ارزشی امکان‌پذیر است. بدین نحو برای هر ریخت بر حسب مواد ارزشی‌ای که متعلق به آن هستند، نمره‌ای به دست می‌آید. نمره‌های ۱۰ ریخت ارزشی می‌توانند ترسیم دقیقی از سلسله‌مراتب ارزش‌ها را فراهم سازند.

* ارزش‌های حذف‌شده و جابه‌جاشده مختص فرهنگ ایرانی است.

** می‌توان ارزش خلوت را در ریخت ایمنی و ارزش تندرست را در ریخت پیشرفت محاسبه کرد.

منبع

دلخموش، م. ت. (۱۳۸۴). شناسایی محتوا و ساختار ارزش‌های انسانی در دانشجویان ایرانی. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۵، ۳۴-۱۵.
 دلخموش، م. ت.، احمدی مبارکه، م. (۱۳۹۱). ویژگی‌های مختص به فرهنگ در ارزش‌های ایرانیان: بررسی در سه نمونه از سه نسل. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۳۴، ۱۲۷-۱۰۷.

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values. In M. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology*, (Vol. 25, pp. 1-65). New York: Academic Press.

Schwartz, S. (2006). Basic human values: Theory, measurement, and applications. *Revue Française de Sociologie*, 47(4), 929-968.

بهره‌برداری از نسخه‌های فارسی مقیاس‌هایی که در «آزمون‌های روانی» این فصلنامه ارائه می‌شوند، برای پژوهشگران و دانشجویان (برای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری) با ذکر منبع بلامانع است. در سایر موارد کلیه حقوق مربوط به نسخه‌های فارسی مقیاس‌ها متعلق به «مؤلف» است و چاپ، تکثیر و فروش تمامی مقیاس‌ها یا قسمتی از آنها تحت هر عنوان ممنوع است.